

یادداشت

تاریخ: ۹۲/۹/۳۰ سریال PDN: ۱۳۵۹۰۱ تدوین گر: سمانه قلی پور

تیتراژ پیشنهادی: بررسی عمده ترین عوامل موثر بر عدم دریافت پروانه کسب توسط واحدهای صنفی در کشور

بررسی عمده ترین عوامل موثر بر عدم دریافت پروانه کسب توسط واحدهای صنفی در کشور

اساساً مجموعه علل و عوامل مختلفی منجر به عدم گرایش برخی واحدهای صنفی کشور به اخذ پروانه کسب در تمامی حوزه های فعالیت اصناف شده است. در همین ارتباط دولت و سازمانهای صنفی به عنوان اصلی ترین مراجع مرتبط با اصناف از طریق سیاستها و اقدامات خود همواره نقشی تعیین کننده در شکلگیری فضای کسب و کار و کل فضای حاکم بر اصناف دارند و سیاستهای اعمال شده از سوی آنها به نحوی بر مجموعه فعالیتهای اصناف تاثیرگذار بوده است. در این ارتباط و با توجه به اقدامات صورت گرفته از سوی دولت به منظور ساماندهی واحدهای صنفی بدون پروانه کسب، اگرچه دولت طی سالهای گذشته سیاستهای مختلفی^۱ جهت سوق دهی اصناف به گرفتن جواز کسب اعمال نموده به نوعی تلاش نموده تا با این چالش روبرو گردد، اما به نظر می رسد با توجه به وضعیت فعلی اصناف کشور، مجموعه این اقدامات و سیاستها از بازدارندگی کافی از یکسو و یا انگیزش لازم از سوی دیگر برخوردار نبوده، در عین حال چندان فراگیر و جدی دنبال نشده است. البته به اعتقاد بسیاری از صاحب نظران حوزه صنفی کشور یکی از علل عمده عدم مقابله جدی دولت با واحدهای صنفی بدون پروانه کسب به خصوص در سالهای گذشته، برخی سیاستهای کلان دولتی بوده، به عنوان مثال بالا بودن نرخ بیکاری در اقتصاد و تبعات اجتماعی و سیاسی ناشی از آن در جامعه ظاهراً دولت را چندان مصمم به اجرای سیاستهای مقابله با واحدهای صنفی بدون مجوز کسب ننموده و باعث شده دولت و

^۱ به عنوان مثال اجرای دستورالعمل ساماندهی این واحدها، صدور پروانه موقت یکساله برای توسعه واحدهای صنفی و جلوگیری از توسعه واحدهای بدون پروانه فعالیت، برنامه ریزی برای صدور پروانه کسب به صورت مکانیزه از طریق ای-نترن و پست، تشکیل ستاد برنامه ریزی برای ساماندهی واحدهای بدون پروانه کسب و...

سازمانهای صنفی سختگیری چندانی در خصوص این نوع واحدهای صنفی اعمال نکنند. در واقع یکی از دلایل دولت برای برخورد نه چندان سختگیرانه با واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب، شاید این بوده که از این طریق دست کم بخشی از جمعیت جویای کار جذب فعالیتی اقتصادی می‌شوند و شمار نیروهای بیکار و نرخ بیکاری در اقتصاد عدد کوچکتری را نشان دهد. علاوه بر سیاستهای اعمال شده از سوی نهادهای دولتی متولی، گاهی مواقع اقدامات انجام شده از سوی خود نهادها و تشکلهای صنفی به ایجاد واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب دامن زده است. در این ارتباط برخی واحدهای صنفی به دلیل عدم ارایه مجوز کسب توسط خود اتحادیه‌ها نمی‌توانند جواز کسب دریافت نمایند، به طوریکه سیاست سازمانهای صنفی در عدم امکانپذیر ساختن فعالیت رقبا در زیرمجموعه، موجب عدم دریافت پروانه کسب می‌گردد. به عبارت دیگر در برخی موارد این خود اتحادیه‌های صنفی هستند که با مانع تراشی بر سر راه صاحبان واحدهای صنفی به منظور حفظ انحصار خود تمایلی به ورود اعضای جدید به اتحادیه خود ندارند در نتیجه به روشهای مختلف از جمله با پیچیده‌تر کردن فرآیند دریافت پروانه کسب، اضافه کردن شرایطی غیر از شرایط استاندارد دریافت پروانه کسب یا اخذ هزینه های نامتعارف، اطاله وقت و ... مجوز دریافت پروانه کسب را صادر نمی‌کنند.^۲

عدم تمایل یا انگیزه خود صاحبان واحدهای صنفی نیز عامل دیگری در ایجاد وضعیت فعلی اصناف کشور از لحاظ عدم دریافت پروانه کسب می‌باشد. صاحبان واحدهای صنفی دلایل متعددی برای عدم اقدام به دریافت پروانه کسب دارند. یکی از مهمترین عوامل موثر در عدم اخذ مجوز کسب توسط برخی واحدهای صنفی هزینه‌ای است که واحدهای صنفی در قبال دریافت مجوز کسب می‌باید متقبل شوند و از آنجا که پرداخت آن برای صاحبان واحدهای صنفی مختلف، بار هزینه‌ای دارد، در نتیجه آنها برای فرار از پرداخت این هزینه‌ها تمایلی به اقدام برای اخذ مجوز کسب نداشته‌اند. از سوی دیگر پرداخت هزینه‌های مربوط به عوارض شهرداری یا مالیاتهای تعیین شده توسط وزارت دارایی نیز هزینه‌های دیگری است که برخی صاحبان واحدهای صنفی تمایل به پرداخت آن ندارند در نتیجه از

^۲ البته بر اساس آیین نامه اجرایی ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب توسط اتحادیه‌های صنفی در شهرها، اگر اتحادیه‌ای درخواست متقاضی پروانه کسب را رد کند یا از صدور پروانه کسب استنکاف ورزد، باید مراتب را با ذکر دلایل مستند به طور کتبی به متقاضی اعلام کند و در صورت اعتراض، متقاضی می‌تواند اعتراض کتبی خود را ظرف بیست روز از تاریخ دریافت پاسخ به مجمع امور صنفی ذریعاً تسلیم دارد و مجمع امور صنفی نیز مکلف به رسیدگی به اعتراض متقاضی طی پانزده روز و اعلام نظر نهایی خود برای اجرا به اتحادیه مربوطه است.

اقدام برای گرفتن جواز کسب طفره می‌روند. عوارض شهرداری برای محل کسب متقاضیان صرفنظر از زمان استقرار در آن مکان باید بصورت یک سال کامل پرداخت گردد. همچنین میزان مالیات دریافتی از متقاضیان نیز به مدت زمان فعالیت آنها بستگی داشته و در صورت عدم مراجعه فرد برای تصفیه مالیاتی، علاوه بر مالیات، جریمه مالیاتی نیز به آن تعلق می‌گیرد البته واحدهای صنفی در زمان اخذ مجوز کسب تنها باید رسید اقدام به پرداخت عوارض یا مالیات یا مدارکی مبنی بر تشکیل پرونده در این خصوص را به اتحادیه‌ها ارایه نمایند.^۳

✓ عامل دیگر مرتبط با عدم تمایل صاحبان واحدهای صنفی در اخذ مجوز کسب اتلاف وقت ناشی از فرآیندهای اخذ مجوز کسب است، به طوریکه متقاضیان اخذ پروانه کسب هنگام اقدام به اخذ مجوز می‌باید به دفعات مختلف به اتحادیه مراجعه نمایند، تا جایی که بر اساس آخرین دستورالعمل مربوط به صدور مجوز اینترنتی تعداد دفعات مراجعه برای دریافت پروانه کسب در کشور بر اساس روال معمول ۱۴ مرتبه برآورد گردیده است. در واقع متقاضیان پروانه کسب پس از مشخص نمودن صنف موردنظر بسته به ماهیت کسب و کار خود می‌باید به اتحادیه مرتبط با آن صنف مراجعه نمایند. پس از آن فرمهایی از سوی اتحادیه مربوطه به افراد داده می‌شود که این فرم‌ها مربوط به اطلاعات شخصی، اطلاعات کسب و کار مورد نظر، اطلاعات مربوط به محل کسب (مغازه)، منطقه شهرداری و ... است که می‌باید توسط متقاضیان تکمیل گردد. مرحله بعد پرداخت فیش مربوط به حق عضویت سال اول در اتحادیه است که توسط متقاضی باید پرداخت شود. سپس بازدید بازرسان اتحادیه از محل کار می‌باشد و شامل یک بازدید جزئی و تایید کردن فرمهای تکمیل شده در مورد محل کار افراد است، در گام بعدی متقاضیان می‌بایست به اتحادیه برای دریافت فرمهای مربوط به استعلام مراجعه نموده و به هریک از مراجع موردنظر برای گرفتن استعلام برای آزمایش اعتیاد، تشخیص هویت (سابقه کیفری)، شهرداری (عوارض سالیانه) و اداره دارایی (مالیات کسب)، و در نهایت اخذ نتایج

^۳ در واقع ارایه رسید اقدام به پرداخت مالیات و عوارض برای ثبت نام به منظور ارایه مدارک جهت صدور پروانه کسب از یکسو شایع به نوعی تسهیل نمودن شرایط به منظور تسویه واحدهای صنفی نسبت به اخذ پروانه کسب تلقی شود، اما از سوی دیگر از آنجایی که هم واحدهای فاقد پروانه هم واحدهای دارای پروانه به واسطه تفکیک وظایف شهرداری و دارایی از وظایف صنفی می‌توانند مقررات پرداخت مالیات و عوارض رازعلی‌ت نکنند و فرار مالیاتی داشته باشند، در نتیجه با این اقدام دولت به دلیل عدم هماهنگی ارگانها و نهادهای مختلف مرتبط با امور مختلف اصناف و همراستا حرکت نکردن آنها با یکدیگر مشکل دی‌گری به وجود آمده که همانا لاینحل ماندن بحث عوارض و مالیات است چه واحد صنفی دارای پروانه باشد و چه نباشد.

هریک از استعلامها مراجعه نمایند. در برخی مواقع نیز تعلل خود صاحبان واحدهای صنفی دلیلی برای عدم اخذ پروانه کسب است. به طوریکه بر اساس موارد مذکور پروسه دریافت پروانه کسب فعالیتی زمان بر و هزینه بر بوده و در عین حال تمامی مراحل آن نیازمند پیگیری کافی است. در نتیجه از آنجاکه برخی افراد به دلایل مختلف پیگیری چندانی در امور مرتبط با دریافت جواز کسب انجام نمی دهند و زمان و انرژی لازم برای طی کردن مراحل دریافت پروانه کسب را ندارند، در نتیجه این افراد معمولاً با سهل انگاری و تعلل از اقدام به اخذ پروانه کسب خودداری می کنند. از سوی دیگر تکمیل نبودن برخی مدارک و شرایط لازم برای دریافت مجوز نیز دلیل دیگری برای عدم دریافت پروانه کسب از سوی واحدهای صنفی است به طوریکه مواردی نظیر تهیه و ارائه گواهی عدم سوء پیشینه، یا گواهی عدم اعتیاد مواردی هستند که برخی صاحبان واحدهای صنفی به دلیل داشتن سابقه محکومیت یا اعتیاد به مواد مخدر نمی توانند شرایط لازم برای احراز آن را کسب نمایند، در نتیجه واحدهای صنفی این دست افراد نیز از داشتن پروانه کسب بی بهره می مانند، چراکه بر اساس قانون و طبق شرایط صدور جواز کسب، گواهی عدم سوء پیشینه و گواهی عدم اعتیاد جز مدارک لازم برای اخذ مجوز کسب واحدهای صنفی به شمار می آید. مجموع این شرایط سبب شده تا واحدهای صنفی به واسطه یکی از این دلایل، در چارچوب قانون نظام صنفی، رفتار نکرده و با عملکرد نادرست خود از ابعاد مختلف تاثیرات سوئی بر مصرف کنندگان، اصناف، دولت، و در مجموع بر کل اقتصاد کشور خواهد داشت. بنابراین به نظر می رسد که دولت و سازمانهای صنفی می باید در جهت فراهم کردن زمینه های لازم برای تسهیل در امر اخذ پروانه کسب اقدام کنند تا متصدیان واحدهای صنفی پیش از دایر کردن واحد صنفی به اخذ پروانه کسب ملزم گردند. لذا با توجه به مسایل پیش گفته که عمدتاً ساختاری و اجرایی است، به نظر می رسد وضعیت فعلی واحدهای صنفی کشور منتج از سیاستها، رویه ها و راهبردهایی است که در این ارتباط در گذشته سیاستگذاری و اعمال شده است، در نتیجه ساماندهی واحدهای صنفی بدون پروانه نیز نیازمند مجموعه راهکارها، اقدامات و سیاستگذاریهای مناسب در طول یک دوره زمانی مشخص در کنار همکاری جدی سازمانهای صنفی مرتبط، دولت و خود واحدهای صنفی

خواهد بود. لذا دولت می باید از طریق سیاستگذاری ها و اقدامات خود ضمن الزام همه کسب و کارها به گرفتن مجوز کسب، در کنار برخورد قدرتمند خود با واحدهای صنفی متخلف، بسترهای قانونی مناسبی را از طریق رفع موانع پیش روی اصناف ایجاد نماید و با خارج ساختن مسوولیت اصلی و نهایی فرایند صدور پروانه کسب از دست نهادی که خود به عنوان یک رقیب در عدم اخذ مجوز کسب واحدهای صنفی دینفع می باشد، موانع اجرایی دست و پاگیر در این فرایند را تسهیل نموده و در این خصوص از تجارب مفید سایر کشورها بهره جوید.

تایید کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐